

TOPOLÁNSZKY ÁDÁM

IL COMMODORE

NEGYVENÖT ÉVE HALT MEG DR. HORVÁTH BOLDIZSÁR, BALATONFÜRED KIVÁLÓ ORTOPÉD ORVOSA ÉS VITORLÁZÓJA – A HÍRES „ADDIO” 40-ES CIRKÁLÓ KAPITÁNYA

Vannak emberek, csendes, elegáns, nagyszerű emberek, akikről nem beszélünk, és nem írunk eleget. Dr. Horváth Boldizsár (Dizsi bácsi) ilyen volt. Családi barát, színes egyéniség, nagypolgár és hazafi, aki a mai nyomulós és helyezkedő világban aligha lelné örömét. Magas, jóképű férfi volt. Arisztokrata külseje és mosolya egyfajta békés személyiséget sugallt, ezáltal is kilógott a sorból a szó pozitív értelmében.

Dr. Horváth Boldizsár 1897-ben született Budapesten, és 1970-ben lelte halálát Csopakon, valószínűleg szívinfarktus okozta autóbalesetben. Örvényesen van eltemetve. Dizsi bácsi pozitív természetű, elegáns, velejéig múlt századi ember volt. Az Addio III. (Arrivederci) nevű, 40-es cirkáló (Schärenkreuzer)¹ tulajdonosa, számos balatoni verseny győztese. Emlékét a róla elnevezett vitorlás emlékverseny is őrzi.

Apja, dr. Horváth Mihály, Európa-szerte ismert, ortopéd sebész volt, aki 1918-ban Magyarországon elsőként ortopéd sebészeti osztályt létesített, amely már röntgen laboratóriummal is fel volt szerelve. Horváth Mihály németországi tanulmányútja során sajtótította el a csont röntgen tudományának rejtelmét, és ezt korszerű sebészeti eljárások mellett, Magyarországon is meghonosította. Majd fiával, Horváth Boldizsárral a klasszikus ortopédia irányába fordultak, akivel a csípőficamok korai röntgennel történő diagnosztikája révén nemzetközi hírnévre tettek szert.

Horváth Boldizsár a klasszikus ortopédia nagymestere volt, de a korrallal haladva elsőként vezette be például a discus hernia (porckorongsérv) műtéti kezelését. 1962-ben a kádári önkényuralom kényszer-nyugdíjazta, miután az 1956-os forradalomban kifejtett tevékenységéért elmarasztalták. Tartalékaiból időlegesen Balatonfüredre költözött, ahol Lipták Gábor balatonfüredi író házában talált „menedéket”, hiszen a házigazdától állandó szobát is kapott. De gyakran az Addion aludt, a füredi móló végével egy magasságban a Vitorlás étteremmel szemben, ahová csak „bocival”, azaz csónakkal lehetett kijutni. Magánrendeléseit továbbra is meg-

tartotta Semmelweis utcai rendelőjében, amely közel esett Kossuth Lajos utcai lakásához.

Dizsi bácsi az 50-es években és a 60-as évek elején szinte minden versenyt megnyert „Addio” nevű meseszerű cirkálójával. Fegyelmezett, kemény vitorlázó volt, aki élvezte a győzelemmel járó elismerést. Erős szélben szeretett legjobban versenyezni. 1959-ben Kékszalagot is nyert, és számos magyar bajnokságot 40-es cirkáló és összevont tőkésúlyos osztályban. Lipták Gábor füredi házában vendégei között ír róla, említi a közös vitorlázásokat is (Nyitott kapu). Horváth Boldizsár felesége Schmidt Irma volt, Földváron volt a parton villájuk. Két lányuk született: Irmé és Zsébi. Irmével sokat vitorlázott a Balatonon, aki Svájc-ból járt haza, amikor tehette.

Egy-egy jól sikerült szombati vitorlázást követően a füredi helyi katolikus hívők gyakran felfedezték Dizsi bácsit a Kerek templom aulájában, ahol a vasárnapi 10 órás szentmisét következetesen végigállta, ha kellett, egyedül, különösebb társaság nélkül. Hívó ember volt az Addio kapitánya, Il Commadore, ahogy tréfásan, mégis tisztelettudóan hívták sokan, akik ismerték.

Kedvelték a fürediek Dizsi bácsit, hiszen humanista, emberközelű alkat volt. A Balatonfüredi Hajógyárban rendelt térítésmentesen, ahol minden szombat délelőtt ellátta betegeit, majd délután óriási demizson borokkal és kiválasztott társaságával már az Addio fedélzetén ült a kormánynál, ahol naplementéig népdalozás, gitározás és jó hangulat mellett élvezték a tó hullámait. Gróf Nyáry József gitározott a hajón, míg mások a vicceselésben és anekdotázásban lelték örömeiket. Kedvenc nótája a „lókaka” népdal volt, amely szövegéről kapta ezt a becenevet, hiszen úgy hangzott, hogy „*sej, de ki áll-LOK-A-KApujába... kibeszélgetem magamat véled utoljára ...*” A hajó fedélzetén időnként jelen volt Illyés Gyula és felesége Flóra asszony, Örkény István és Radnóti Zsuzsa, Lipták Gábor és felesége Pulcsi, Borsos Miklós és felesége Buba, Passuth László és Lola, a Lipták és Topolánszky család tagjai, valamint sokan mások.

Szeglet, sarkosság, tartás, lojalitás és következettség – hol látunk ilyen tulajdonságokkal bíró embereket manapság? Dizsi bácsit nem ritkán puha, gumitalpú fehér cipőben (de nem tornacipőben) és fehér tengerésztszti öltözetben lehetett látni a füredi móló környékén egy-egy esti séta alkalmával. Szabadkőműves főmester volt, persze nem a mai értelemben, hanem ahogy Kossuth, Ady, Deák, Márai és Gr. Esterházy János is szabadkőművesek voltak. Székfoglaló beszédében,² 1949-ben, a Deák Ferenc páholy közgyűlésén a következőket mondta „... akik visszaemlékeznek rövid, de lelkes politikai múltamra, azok igenis tudják, hogy én fennen tartom a zászlót, és az csak akkor hanyatlik le, ha úgy érzem, hogy a magamra is érvényes eszménykép valamilyen módon elhalványul ...” Horváth Boldizsár hangsúlyozta ezen beszédében a keresztény értékrend alapvető fontosságát, mondván, hogy: „... csak a félművelt ember tévedhet az ateizmus bizonytalan ösvényeire ...” Végül pedig kijelenti: „a humanizmus örök marad mindaddig, amíg szabad és becsületes emberek lesznek eme világon. Ezen kell tehát dolgoznunk testvéreim, kitartóan, nem csüggedve, ahogy Henrik Ibsen írja egyik költeményében: <<Hammerschlag auf Hammerschlag, Bis zum letzten Lebenstag.>>³”

Mert akármilyen politikát is gyakorolnak a közhatalom gyakorlóit, ami már egy jó ideje szinte

semmi másról sem szól, mint az adófizetők pénzének elsíbolásáról – az elegáns, régi típusú balatoni hajós ember, mint Dizsi bácsi, kívülről szemlélte e világot, nem kívánt minden áron részt vállalni benne. A régi vágású hajós ember szíve és lelkiismerete nyugodt, tekintete messzire merengő. Belső harmóniájukban, diszkrét elidegenedésükben az ilyen típusú emberek kissé a szerzetesekre emlékeztetnek. Nagypám, Józsa Iván is ilyen ember volt, a Nautica tengerészakadémián végzett, aki jól ismerte Horváth Boldizsárt. Számunkra, akik hasonlóképpen gondolkodunk, a Balaton nemcsak lakhelyünk, hanem egyben életszemléletünk is, amely előbb-utóbb majd mindnyájunkat szólít, hogy nekivághassunk a nagy utazásnak.

Il Commodore! Arrivederci, Semper Fi!

Hűségese matrózod

Jegyzetek:

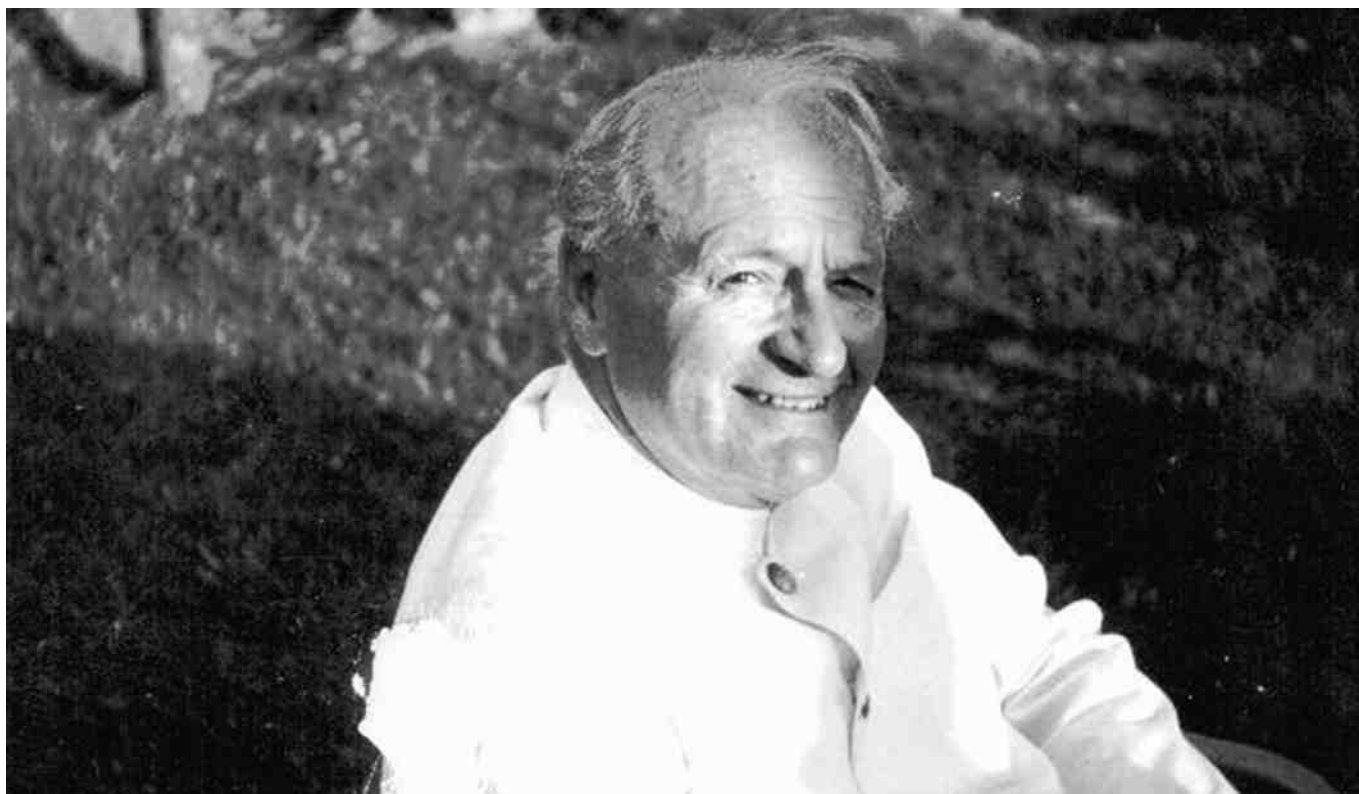
1. A 40-es akkoriiban a vitorlafelületet jelentette, nem a hajó hosszát.
2. ESZME ÉS REMÉNY, Dr. Horváth Boldizsár Főmester Székfoglalója 1949, március 2-án. Deák Ferenc Páholy könyvtára, Kézirat gyanánt. Budapest, 1949.
3. Magyar fordításban: kalapácsütésről kalapácsütésre, az utolsó életnapig ...

Ezen a képen balról: dr. Horváth Boldizsár a kormányánál, mellette gróf Nyáry József, Lipták András és Topolánszkyné Józsa Éva. A háttérben a legénység egyik tagja, valamint a bumnak dőlve a szerző, Topolánszky Ádám látható.

Dr. Horváth Boldizsár felolvasást tart. Jobbra Lipták Gáborné, Pulcsi, balra Ladányi Márta. A középen lévő hölgy neve nem ismert

Dr. Horváth Boldizsár elegáns, fehér tiszti öltözetben